

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.40.004/2021/8/1.

A felperes:

felperes (cím 1.)

A felperes képviselője:

ügyvéd 1. (cím 2.)

Az alperes:

alperes (cím 3.)

Az alperes képviselője:

ügyvéd 2. (cím 4.)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes (14. sorszám alatt)

A per tárgya:

Vállalkozási díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

Szekszárdi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

16.G.40.024/2020/12. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben megváltoztatja, a tőkemarasztalás összegét 35.438.050 (harmincötmillió-négyszázharmincyolcezer-ötven) forintra, az elsőfokú perköltség összegét 2.838.145 (kettőmillió-nyolcszázharmincyolcezer-száznegyvenöt) forintra leszállítja. Ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítottnak.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 505.740 (ötszázötezer-hétszáznegyven) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 462.500 (négy százhatvankettőezer-ötszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek 2014. június 13-án vállalkozási szerződést kötöttek, melynek tárgya „Útfelújítások P. Város IV. ütem” tárgyú közbeszerzési eljárás II. számú „P., B. utca út- és közműfelújítás, építés” elnevezésű részajánlati körének kivitelezése volt a járulékos munkákkal együtt. A munkaterület átadására

2014. június 23-án került sor, a kivitelezési határidőt 110 napban állapították meg. A felperes feladata volt a rendelkezésre bocsátott ajánlati dokumentáció és az eljárás során nyújtott adatszolgáltatás keretében átadott egyéb dokumentumok, adatok, információk, kiegészítő tájékoztatások, valamint a benyújtott ajánlat alapján az építési-, szerelési munkák elvégzése, a rendeltetésszerű és biztonságos, üzemeltethető állapotú, végleges használatba vételre alkalmas létesítmény kivitelezése és átadása. A felperest mint vállalkozót átalányárként 66.687.974 forint + Áfa vállalkozói díj illette meg.

- [2] A szerződés 6.1. pontja szerint a szerződés teljesítettnek akkor tekintendő, amikor a vállalkozó a munkákat az ajánlati dokumentációban meghatározott és általa a vállalt feltételeknek megfelelően, mind mennyiségi, mind minőségi értelemben rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas módon elvégezte, azt a megrendelő átvette. A 10. pont rögzíti, hogy a vállalkozó, amennyiben felróható okból késedelembe esik, 75.000 forint/nap késedelmi kötbér megfizetésére köteles, mely a teljesítési határidőt követő napon külön bejelentés nélkül esedékes, ennek maximális összege a nettó vállalkozói díj 30%-a. A kötbérterhes határidő megnyílik, ha a vállalkozó a véghatáridőre a munkát nem adja át hiba- és hiánymentesen, vagy azt megfelelő módon nem jelenti le, vagy a munkák elkészültét lejelenti, de azok olyan hibákat, hiányosságokat tartalmaznak, amely a rendeltetésszerű és biztonságos használatot akadályozzák. Elállás (felmondás) esetén a vállalkozó a nettó vállalkozói díj 30%-ának megfelelő összegű meghiúsulási kötbér és az ezt meghaladó kár megtérítésére is köteles.
- [3] A szerződés 18.3. pontja úgy rendelkezik, hogy a megrendelő azonnali hatállyal felmondhatja a szerződést (elállhat tőle), ha a vállalkozó szerződéses kötelezettségeit súlyosan vagy ismételten megszegi, ilyennek minősül, ha:
- a) a vállalkozó a megrendelő által megadott ésszerű határidőn belül nem tesz eleget a felhívásnak, hogy szerződésszerű kötelezettségeinek tegyen eleget,
 - b) a megrendelő ismételt felszólítás ellenére, vagy a megrendelő által meghatározott határidőig a vállalkozó nem teljesíti a megrendelő által adott utasításokat,
 - c) az adott kötelezettségre előírt teljesítési határidő előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a vállalkozó a munkát csak számottevő késéssel vagy a fogyatékosság kiküszöbölésére tűzött méltányos határidő letelte ellenére is hibásan tudja, vagy egyáltalán nem tudja elvégezni,
 - d) ha a vállalkozó egyéb súlyos szerződésszegést követ el, vagy a szerződés határidőre történő befejezését veszélyezteti,
 - e) ha a munkavégzés bármely fázisában a megrendelő részéről műszakilag igazolható, a műszaki ellenőr által is elismert, a vállalkozónak felróható jelentős minőség és/vagy mennyiségi kifogás merül fel és ennek kijavításában a felek nem tudnak megállapodni.
- [4] A munkálatok megkezdését követően az eredeti teljesítési határidő különböző okokból többször módosításra került, a végső teljesítési határidő 2015. június 25. napja volt, ehhez képest a felperes a munkát 2015. június 18-án jelentette készre, és 2015. június 25. napjára került kitűzésre a műszaki átadás-átvételi eljárás, az átadás azonban meghiúsult, a felvett jegyzőkönyvben - a hibák mellett - rögzítették, hogy a tárgyi létesítmény rendeltetésszerű, biztonságos használatra nem alkalmas.
- [5] Ezt követően, 2015. július 1-jén 2015. július 10. napjára a felperes a kivitelezési munkákat ismételten készre jelentette, a 2015. július 10. napján történt ismételt műszaki átadás-átvétel azonban újra eredménytelen volt, a felperes a megállapított hibákat 2015. július 25-ig vállalta kijavítani. 2015. július 21. napján jelezte, hogy a hibák kijavítását 2015. július 20. napján befejezte, a munkát készre jelenti, ez alapján, 2015. július 24-én került sor a műszaki átadás-átvételi eljárásra, melynek során az alperes továbbra is vitatta azt, hogy a felperes a korábban rögzített hiba- és hiányjegyzékben szereplő munkákat teljeskörűen kijavította volna. A

felperes nem ismerte el a hibákat, hiányosságokat, az értékcsökkenéssel kapcsolatos megrendelői nyilatkozatra úgy reagált, hogy azt részben elfogadhatónak tartja, annak mértékére külön tájékoztatást kér.

- [6] Ezt követően, 2015. július 29-én az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a vállalkozói díj 10%-át kívánja értékcsökkenés címén érvényesíteni, ezen kívül 29 napra késedelmi kötbérigényt is bejelentett. A felperes válasziratában az árleszállítás mértékét és a késedelmes napok számát nem fogadta el.
- [7] Az alperes a 2015. augusztus 27-én kelt levelével tájékoztatta a felperest, hogy a szerződést felmondja, a vállalkozói díj 10%-a erejéig szavatossági igényt és 21.006.712. forint összegben meghiúsulási kötbérigényt érvényesít, így a végszámla összegét 9.943.621 forintban fogadja le.
- [8] Az utolsó műszaki ellenőri nyilatkozatban foglalt, 16 pontban rögzített hiba közül a következők esnek a felperes terhére:
- 4. Akna fedlapok külső szennyezettsége tekintetében az átépítésre került útszakaszon lévő 40 db fedlap 50 %-a fogadható el, javítási költsége 20.000 forint + Áfa
 - 5. a szintbehelyezési hiányosság megvalósult, javítási költsége 25.000 + Áfa,
 - 7. a szükséges szegélykorrekció javítási költsége 100.000 forint + Áfa,
 - 9. a csapadécsatorna, illetve akna közelében a meglévő aszfaltfelület megsüllyedt, a szükséges burkolat javítás költsége 200.000 forint + Áfa,
 - 11. az útpálya az előírások szerinti tűréseken belül valósult meg, azonban bizonyos szakaszain, különösen a kapubehajtóban vízmegállások tapasztalhatók, ennek oka az útpálya lejtéseinek helytelen kialakítása. Ennek javítási költsége 500.000 forint + Áfa, illetve értékcsökkenése az aszfaltburkolat építési költségének 5 %-a, 850.000 forint + Áfa,
 - 13. rács nem szerepel a tervben, azt a kivitelező többletként megépítette, ennek ellenére az aszfaltozás korrigálása szükséges 100.000 forint + Áfa javítási költség mellett,
 - 15. a fedlap szintbeemelése szükséges, javítási költsége 25.000 forint + Áfa,
 - 16. szegélykő több helyen hullámos, a szegélykövek csatlakozása több helyen nincs síkban, fugázás több helyen sérült, kipotyogott, a szegélykő fugázása, 50 fm hosszan indokolt, ennek javítási költsége 50.000 forint + Áfa,
- hibajegyzékben nem szereplő hiányosság: 5 m² burkolat és aljzatabontás, aszfaltburkolat korrekció szükséges, ennek javítási költsége 100.000 forint + Áfa, továbbá 7 db akna szintbe helyezése 175.000 forint + Áfa.
- [9] A fenti hibák, hiányosságok javítási költsége és értékcsökkenés összege 2.145.000 forint + Áfa, bruttó 2.724.150 forint.
- [10] A felperes keresetében 46.505.890 forint vállalkozói díj, ennek 2016. március 5. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte az alperest kötelezni.
- [11] Az alperes ellenkérelmében 6.609.222 forint + Áfa összegben elismerte a felperesi követelést, ezt meghaladóan a kereset elutasítását kérte. Szavatossági kifogást jelentett be árleszállítás címén a vállalkozási díj 10%-a, azaz nettó 7.002.237 forint összeg erejéig, valamint beszámítási kifogást terjesztett elő 21.006.712 forint erejéig meghiúsulási kötbér címén azzal, hogy amennyiben ez utóbbi igénye alaptalan, úgy 29 napra késedelmi kötbér igényt kíván érvényesíteni 2.175.000 forint összeg erejéig. Kifejtette, hogy a 3. szerződésmódosítás után sem tartotta a felperes a teljesítési határidőt, az utolsó alkalommal megtartott műszaki átadás-átvételnél még jelentős hibák merültek fel, jogosan tagadta meg a műszaki átadás-átvételt, ennek okán jogszerű a szerződés felmondása és a meghiúsulási kötbérigénye. A hibás

teljesítés kapcsán az árleszállítás iránti igénye jogszerű, miután a szerződés szerint I. osztályú minőségben volt köteles a felperes teljesíteni, amelynek az elvégzett munka nem felel meg.

- [12] A felperes az alperes szavatossági kifogására úgy nyilatkozott, hogy a többszöri határidő módosítás tekintetében felelősség nem terheli, a 2015. július 24-ei műszaki átadás-átvételkor a létesítmény a műszaki ellenőr javaslata alapján rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmasnak minősült, a szerződésben vállaltakat teljesítette, késedelembe nem esett, sem meghiúsulási, sem késedelmi kötbérfizetésre nem köteles.
- [13] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest 41.606.740 forint, ennek 2016. március 5. napjától számított késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Rögzítette, hogy a felek között létrejött kivitelezési szerződés alapján a végszámlában érvényesített vállalkozói díjat az alperes nem fizette meg. Az alperesi beszámítási kifogás kapcsán vizsgálta, hogy az azonnali hatályú felmondásra az alperes jogosult volt-e. Kifejtette, hogy a felperes a végső, 2015. június 25-re módosított teljesítési határidőhöz képest legkésőbb 2015. július 24. napján teljesített. A műszaki ellenőr, valamint az eljárás során beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szerint - a hibák vizsgálata és értékelése alapján - az állapítható meg, hogy azok a rendeltetésszerű használatot nem befolyásolják, így a műszaki átadás-átvétel megtagadása műszakilag nem volt indokolt, ennek okán - a lényegében lezárt vállalkozói tevékenységet követően - nem teljesítés, illetve szerződésszegés okán az alperes nem volt jogosult azonnali hatályú felmondásra, így a meghiúsulási kötbérigénye alaptalan. Álláspontja szerint a felperes összesen 29 nap késedellel teljesített, így napi 75.000 forint késedelmi kötbérrel számolva 2.175.000 forint megfizetésére köteles.
- [14] Az alperes szavatossági kifogása kapcsán kifejtette, hogy az aggálytalan igazságügyi szakértői vélemény szerint a hibák kismértékűek, javíthatók, a rendeltetésszerű és biztonságos használatot nem akadályozzák, bizonyos hibáknál értékcsökkenés megállapítható. A leginkább vitatott, burkolaton lévő vízmegállásokat okozó hibák a burkolaton fennállnak, azok nagyrészt a szegély mellett, a kapubeállónál fordulnak elő, de nem akadályozzák a rendeltetésszerű használatot, a kivitelezés a terv szerint történt. Az ajánlattevő felperestől nem volt elvárható, hogy esetleg szükséges tervmódosításokat az ajánlatadásnál figyelembe vegye, mindezek miatt a jelenlegi magassági kialakításnál kizárólag lokális javítások indokoltak, ennek költsége lényegesen kevesebb, mint az alperesi kalkuláció összege, az összes szükséges javítás költsége és az értékcsökkenés bruttó 2.724.150 forint. Alaptalannak találta az alperes újabb szakértő kirendelésére tett indítványát, kifejtette, hogy az igazságügyi szakértői véleménnyel kapcsolatban olyan aggály nem merült fel, amely ezt indokolta volna. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a 46.505.890 forint felperesi követelésbe beszámította a 2.175.000 forint késedelmi kötbérigényt, valamint a 2.724.150 forint szavatossági igényt, és ezek levonása után fennmaradó összeg megfizetésére kötelezte az alperest.
- [15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen kérte annak megváltoztatását, és az általa elismert, bruttó 8.393.712 forint összegben felül a kereset elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság kötelezését a per újabb tárgyalására, további bizonyítás lefolytatására, újabb határozat hozatalára. Fenntartotta árleszállítási igényét, hivatkozott a szakértő által is megállapított hibákra és különösen arra, hogy az úttesten sok helyen komoly vízmegállások tapasztalhatók, kis felületű javítgatások folytán I. osztályú minőségű az útszakasz már nem lehet. Álláspontja szerint a felperes nem szerződésszerűen teljesített, a szerződésben I. osztályú minőségben vállalta a munka elvégzését, a hibátlan teljesítést, a szükséges dokumentumok átadását, ez nem történt meg függetlenül attól, hogy az út használatba került, ezért a felmondás is jogszerű volt, ennek okán a felperes meghiúsulási kötbért köteles fizetni. Másodlagosan fenntartotta a maximum összegű (vállalkozói díj 30%-a) késedelmi kötbérigényét is arra az esetre, ha a

felmondása nem jogszerű. Álláspontja szerint, mivel a hibák, hiányosságok jelenleg is megvannak, a felperes kése delme fennáll.

- [16] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Kiemelte, hogy az út rendeltetésszerű használatra alkalmas, a megrendelő folyamatosan használja.
- [17] A fellebbezés részben alapos.
- [18] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiakkal egészíti ki:
- [19] A perbeli vállalkozási szerződés 6.1. pontja szerint a megrendelő és a vállalkozó a teljesítés tekintetében megállapodnak, hogy a jelen szerződésben vállalt munkák műszaki vonatkozásban részleteiben teljesítettnek tekintendők, amikor a vállalkozó a munkákat a részteljesítés műszaki tartalmában rögzítetteknek megfelelően elvégezte, a teljesítésigazolásuk megtörtént. A 6.3. pont szerint a vállalkozó teljesítése akkor hibátlan, ha a jelen szerződésben foglalt munkákat határidőre és I. osztályú minőségben elvégezte (az esetleges hibákat kijavította), valamint a kivitelezett létesítmény (mű) rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas, és a vállalkozó valamennyi, a jogszabályokban és a jelen szerződésben előírt dokumentumukat a megrendelőnek átadta.
- [20] A 2015. július 24-én kelt átadás-átvételi jegyzőkönyv szerint a polgármester nevében eljáró természetes személy 1. műszaki osztályvezető és természetes személy 2. beruházási ügyintéző a következő nyilatkozatot tette: "A vállalkozó ismételt készre jelentése alapján 2015. július 10-én megkezdtük a műszaki átadás-átvételt, mert a tárgyi létesítmény – a műszaki ellenőr javaslatát figyelembe véve – rendeltetésszerű és biztonságos használatra alkalmas. A mai napon megállapítottuk, hogy a 2015. 07. 10-én felvett hiba- és hiánylistában szereplő feladatokat csak részben teljesítette a felperes és a javítások több esetben sem sikerültek eredményesen. A mai napon látottak és tapasztaltak alapján nem kívánjuk, hogy a vállalkozó tovább javítgassa a műszaki ellenőri nyilatkozatban foglalt hibákat. A műszaki átadás-átvétel eredménytelen, a kész művet azzal a feltétellel tudjuk átvenni, hogy amennyiben a vállalkozó elismeri a nem vállalkozási szerződésnek megfelelő teljesítést, a kötbér és értécsökkenés (árleszállítás) megállapítása mellett külön megállapodásban a műszaki átadás-átvétel is lezárásra kerülhet."
- [21] A műszaki ellenőr 2015. július 24-én a következőképen nyilatkozott: „ Mai napon a kivitelezővel és a megrendelő képviselőivel a 2015. július 10-én felvett hiba és hiányjegyzék teljesülését ellenőriztük. Megállapítást nyert, hogy a kivitelező a 2015. július 10-én felvett hiba és hiányjegyzékben szereplő hibákat nem teljes körűen javította ki illetve több esetben a javítás nem eredményezett javulást.”.... „A teljes aszfaltfelületen kisebb-nagyobb vízmegállások tapasztalhatók, melyek jelenleg az üzemszerű használatot nem befolyásolják, javaslom a garanciális időszakban felülvizsgálni.”
- [22] A kiviteli tervek, a megvalósítási tervek és a szakértő által elvégzett geodéziai felmérés összevetése alapján megállapítható, hogy az útpálya az előírások szerinti tűréseken belül valósult meg, a megrendelő alperes által szolgáltatott fotó- és videó dokumentáció alapján látszik, hogy az útpálya bizonyos szakaszain, különösen a kapubehajtóban vízmegállások tapasztalhatók. A vízmegállások tartóssága nem regisztrálható, de a tényyszerűsége bizonyított. A vízmegállások oka az útpálya lejtéseinek helytelen kialakítása, ahol az átépítés előtti állapotot a tervező nem megfelelően korrigálta. A vízelvezetési hiányosságok oka tehát a nem szakszerű tervezés, a hatósági észrevételezés hiánya, valamint az a tény, hogy az ajánlatadási szakaszban a kivitelező részéről nem történt észrevételezés. A perbeli kisesésű útszakaszon az előírások szerint ún. vízváltózást kellett volna tervezni, vagyis a két víznyelő között tetőpontot kialakítani, illetve szükség esetén további víznyelőket elhelyezni, a kb. 528 méter

hosszú útszakaszból 350 méteres szakaszon ez az előírás nem biztosított, és tervezési szinten sem teljesült. Az útügyi műszaki előírás, közutak tervezése, vízelvezetéssel kapcsolatos előírása szerint a burkolat felületéről a kiemelt szegély melletti 0,5-1,0 méter széles sáv esésének változtatásával kell a vizet a víznyelőkbe juttatni úgy, hogy a kiemelt szegély magassága 0,06 méter és 0,18 méter között változhat, és a folyásvonal esése 0,3%-nál ne legyen kevesebb.

- [23] Az így kiegészített tényállás alapján is egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság meghíusulási kötbér körében kifejtett jogi álláspontjával.
- [24] A Ptk. 6:186. § (1) bekezdése szerint, a kötelezett pénz fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést. A Ptk. 6:187. § (1) bekezdése szerint a teljesítés elmaradása esetére kikötött kötbér érvényesítése a teljesítés követelését kizárja. A késedelem esetére kikötött kötbér megfizetése nem mentesít a teljesítési kötelezettség alól.
- [25] A peres felek a vállalkozási szerződés 10. pontjában rögzítették a késedelmi kötbér és a meghíusulási kötbér részletszabályait, meghatározva annak mértékét. Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy meghíusulási kötbérigényt kizárólag akkor lehet érvényesíteni, ha a kötelezett a szerződést nem teljesíti. A jelen esetben a műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyv, műszaki ellenőri nyilatkozat, illetve a teljesíti igazolás is rögzíti, hogy a szerződés 100%-os műszaki tartalommal teljesült. A harmadik átadás-átvételtől készült, 2015. július 24-i jegyzőkönyvben rögzített hibák a rendeltetésszerű használatot már nem akadályozták, a felperes tehát legkésőbb ebben az időpontban - ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - a szerződésben vállalt kötelezettségét teljesítette (GK 48. számú állásfoglalás), ennek okán az alperesnek nem volt jogosult az átadás-átvételt megtagadni és a szerződést felmondani. Mivel a szerződés teljesítése nem hiúsult meg, a teljesítés megtörtént, a meghíusulási kötbérigény alaptalan. Ettől független az a tény, hogy a felperes nem szerződésszerűen, hibásan teljesített, a hibás teljesítés ugyanis a meghíusulási kötbérigényt nem alapozza meg.
- [26] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a késedelmi kötbér összegét is, és helyes az a jogi álláspontja is, hogy az alperes 29 napon túli időszakra kért – maximális összegű – késedelmi kötbérigénye alaptalan. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával e körben egyetért.
- [27] Nem ért azonban egyet a másodfokú bíróság - az alábbi okok miatt - az elsőfokú bíróság alperesi szavatossági igényével kapcsolatos döntésével.
- [28] A Ptk. 6:157. § (1) bekezdése szerint a kötelezett hibásan teljesít, ha a szolgáltatás a teljesítés időpontjában nem felel meg a szerződésben vagy jogszabályban megállapított minőségi követelményeknek. A Ptk. 6:123. § (1) bekezdése értelmében a szolgáltatásnak a teljesítés időpontjában alkalmasnak kell lennie a rendeltetése szerinti célra, rendelkeznie kell azzal a minőséggel, és nyújtania kell azt a teljesítményt, amely azonos rendeltetésű szolgáltatásoknál szokásos, és amelyet a jogosult elvárhat. A felperes teljesítés e követelményeknek - részben az útburkolati vízmegállások, részben az egyéb felsorolt hibák miatt - nem felel meg, hibás.
- [29] A 6:159. § (1) bekezdése úgy rendelkezik hogy olyan szerződés alapján, amelyben a felek kölcsönös szolgáltatásokkal tartoznak, a kötelezett a hibás teljesítésért kellékszavatossággal tartozik, a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint pedig kellékszavatossági igényként a jogosult - választása szerint - kijavítást vagy kicserélést igényelhet, vagy az ellenszolgáltatás arányos leszállítását igényelheti, a hibát a kötelezett költségére maga kijavíthatja vagy mással kijavíttathatja, vagy a szerződéstől elállhat, ha a kötelezett a kijavítást vagy a kicserélést nem vállalta, e kötelezettségének a (4) bekezdés szerinti feltételekkel nem tud eleget tenni, vagy ha a jogosultnak a kijavításhoz vagy kicseréléshez fűződő érdeke megszűnt.

- [30] Az alperes szavatossági igényként – miután a felperes a hibákat, hiányosságokat többszöri vállalás ellenére sem javította ki maradéktalanul - árleszállítás iránti igényt érvényesített, a kért árleszállítás mértékét a vállalkozó díj 10%-ában, nettó 7.002.237, bruttó 8.892.840 forintban jelölte meg. A fellebbezésében írt nettó 7.200.237 forintot a másodfokú bíróság elírásnak tekintette, és szavatossági kifogást a számszaki levezetés szerint (66.687.974 forint vállalkozói díj plusz 3.334.399 forint tartalékkeret, összesen 70.022.373 forint, ennek 10%-a 7.002.237 forint), 7.002.237 forint+ Áfa, azaz 8.892.840 forint összegben tekintette előterjesztettnek.
- [31] Az árleszállítási szavatossági kifogás nem beszámítási kifogás, a vállalkozói díj megfizetése iránti keresettel szemben előterjesztett árleszállítási szavatossági kifogás esetén a kifogással élő félnek nincs követelése az ellenérdekű féllel szemben, az árleszállítás mint szavatossági kifogás azt jelenti, hogy az alapos kifogás erejéig a vállalkozói díj csökken, azaz a vállalkozó felperes az árleszállítás mértékével csökkentett vállalkozói díjat követelhet. Az árleszállítás összege tehát nem "beszámít" a felperesi követelésbe, hanem a felperesi követelés annak összegével csökken.
- [32] A Ptk. kétlépcsős rendszerében az alperesnek lehetősége volt a második lépcsőbe tartozó árleszállítás iránti igényt érvényesíteni, mivel a felperes több alkalommal is vállalta a hibák javítását, de azt teljes mértékben nem teljesítette.
- [33] Az árleszállítás iránti igény nem azonos a kijavítási költség megtérítése iránti - ugyancsak második lépcsőbe tartozó - szavatossági igénnyel, tévesen bírálta el ezért az elsőfokú bíróság az alperes igényét kijavítási költség igényként. A kijavítás, illetve annak költsége megállapításához a hiba mellett a hiba okának konkrét feltárása is szükséges, mert csak annak megszüntetésével lehetséges a további meghibásodás elkerülése, ezért ilyen esetben a dolog hibájának megszüntetéséhez szükséges és elégséges javítási módot, illetve annak költségét kell meghatározni. Az árleszállítási igény mértéke meghatározásához más tényezők vizsgálata szükséges, az árleszállítás mértékének meghatározásánál annak rendeltetéséből, funkciójából kell kiindulni. Az árleszállítás rendeltetése - ahogy azt a következőkes bírói gyakorlat kimunkálta - nem a javítási költség megtérítése, hanem a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közötti, hibás teljesítés folytán megbomlott egyenértékűség, értékegyensúly helyreállítása. Az árleszállítás célja tehát az egyenértékűség biztosítása. A megfelelő „mérték” több tényező együttes vizsgálatával határozható meg, az eset összes körülményéből kiindulva. Jelentősége van a hiba jellegének, mértékének, a használhatóságot befolyásoló hatásának, a hiba miatti adott esetben rövidebb élettartamnak, az esztétikai hatásnak. A viszonyítási alap az, hogy a szerződéses szolgáltatás, vagyis annak meghatározó része a hiba miatt mennyivel csökkent értékű (BH2017. 225.). Az árleszállítás alapja a szolgáltatás ellenértéke, a szerződésben meghatározott ellenszolgáltatásból kell kiindulni és megállapítani, hogy milyen mértékű árleszállítással állítható helyre a hibás teljesítés miatt megbomlott értékegyensúly.
- [34] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes hibásan teljesített, ezt a felperes maga sem vitatta, ennek okán a Ptk. 6:159. § (1) bekezdése alapján a felelőssége fennáll. E felelősség alól a felperest nem menti ki az, hogy a korábbi úttesten is voltak vízmegállások, és az sem, hogy a terv is hibás volt. Az építési terv a megrendelő utasítása, annak szakszerűtlensége miatt a hibás teljesítés jogkövetkezményei alól a kötelezett a Ptk. 177.§ (2) bekezdés c) pontja alapján csak akkor mentesülhet, ha a megrendelőt az utasítás (terv) szakszerűtlenségére figyelmeztette, mely figyelmeztetési kötelezettséget a vállalkozási szerződésekre vonatkozó speciális szabályok között a Ptk.6:240. § (2) bekezdése külön is előírja. Mivel a felperesnek a terv hibáit - a szakértő megállapítása szerint - fel kellett volna ismernie, és jeleznie kellett volna a megrendelő felé, ezt azonban elmulasztotta, a hibás teljesítés következményei alól nem mentesülhet.

- [35] A szerződésben a felperes I. osztályú minőségű teljesítést vállalt. A hibák közül a felszíni vizek nem megfelelő elvezetése, a vízmegállás (hibajegyzék 11.pont) mint hiba fennáll, javításra szorul. Az igazságügyi szakértő e hiba háromféle javítási módját írta le: ún. foltokban javítást, húsz méterenkénti bevágást, vagy egybefüggő új aszfaltréteget elhelyezést. Természetes személy 3. műszaki ellenőr szerint e hiba orvoslása úgy történhet, hogy az adott szakaszt felmarják, újraaszfaltozzák. A szerződésszerű teljesítésnek megfelelő állapot - teljes egybefüggő aszfaltréteg kialakítása - egyik javítási mód esetén sem érhető el, és egyik javítási mód sem eredményezi a legjelentősebb hibaok - vízváltózás hiánya - kiküszöbölését. A vállalkozási szerződés alapján elvégzendő munkák mintegy 30%-a aszfaltozás (16.G.40.005/2017/14. számú jegyzőkönyv 2. oldal alulról a harmadik bekezdés), a vállalkozói díj alapját képező költségvetés szerint ennek (kopóréteg) költsége 17 millió forint. A vízmegálláson túl további - az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában rögzített - hibák is fennállnak. Mindezen körülményeket mérlegelve az alperes által igényelt, a vállalkozói díj 10%-ában megjelölt mértékű árleszállítás nem tekinthető eltúlzottnak, alkalmas arra, hogy az alperesi érdeksérelmet - a hiba használhatóságot, élettartamot, esztétikai élményt befolyásoló hatását - kompenzálja.
- [36] Az árleszállítás körében további szakértői bizonyításra nem volt szükség, az árleszállítás mértékének meghatározása a bíróság feladata, a szakértő feladata az ehhez szükséges tények feltárása, amely megtörtént.
- [37] A felperesnek járó hátralékos vállalkozói díjat a fentiekre tekintettel csökkenteni kell az árleszállítás összegével, az így kapott összegbe (46.505.890 forint – 8.892.840 forint = 37.613.050 forint) beszámít a 29 napra számított késedelmi kötbér (2.175.000 forint,) a felperesnek járó vállalkozói díj így bruttó 35.438.050 forint.
- [38] A fentiek okán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az 1952. évi III. törvény (rPp.) 253. § (2) bekezdése alapján - fellebbezett részében - részben megváltoztatta, és a tőkemarasztalás összegét 35.438.050 forintra leszállította.
- [39] A marasztalási összeg leszállítása folytán a pervesztesség-pernyertesség aránya 76%-24%, erre figyelemmel az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes által előlegezett 1.500.000 forint elsőfokú eljárási illetékből az alperes köteles megtéríteni 1.143.600 forintot, az előlegezett 2.258.250 forint szakértői díjból - figyelemmel arra, hogy 958.250 forintot az alperes már az elsőfokú eljárásban megfizetett - 763.439 forintot, és az alperes köteles a felperest képviselő ügyvéd 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés szerint számított ügyvédi munkadíja arányos részének megfizetésére. Ennek okán a másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség összegét 2.838.145 forintra leszállította.
- [40] A másodfokú eljárásban a felperes - az alperes részben eredményes fellebbezése okán - az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles a feljegyzett 2.500.000 forint illetékből 462.500 forint illetéket megfizetni, valamint nagyjából (27.049.338 forint fellebbezési pertárgy érték erejéig) pervesztés alperes ugyanezen jogszabály szerint köteles a felperesnek másodfokú perköltséget fizetni, amely áll az őt képviselő ügyvéd munkadíjából, melynek összegét a másodfokú bíróság a 32/2003.(VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (3),(5) és (6) bekezdése alapján 505.740 forintban állapította meg.

Pécs, 2021. április 21.

Dr. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró

